

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/227/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6411200387
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Gandžala, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6411200387.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a členov senátu Mgr. Kataríny Katkovej a JUDr. Anny Snopčokovej, v právnej veci navrhovateľov 1/ M. K., nar. XX. XX. XXXX, 2/ P. K., nar. XX. XX. XXXX, obidvaja bytom Y. V. XX, XXX XX A. M., obaja zastúpení Združením na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Nám. Legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 176 778, navrhovateľka 2/ právne zastúpená JUDr. Alžbetou Slašťanovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Námestie Matice slovenskej č. 6, 965 01 Žiar nad Hronom, proti odporcovi M. U. A., a. s., so sídlom V. N. X, XXX XX A., IČO: XX XXX XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Consumer Finance Holding, a. s., so sídlom Hlavné námestie 12, 060 01 Kežmarok, IČO: 35 923 130, odporca aj vedľajší účastník na strane odporcu právne zastúpení spoločnosťou Beňo & Partners advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Námestie Svätého Egídia č. 40/93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, za účasti Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom, so sídlom Námestie Matice slovenskej č. 6, 965 01 Žiar nad Hronom, o určenie neplatnosti zmluvy o poskytnutí úveru, na základe odvolania navrhovateľov 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5C/16/2011-190 zo dňa 12. 09. 2012 v spojení s opravným uznesením č. k. 5C/16/2011-251 zo dňa 20. 04. 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5C/16/2011-190 zo dňa 12. 09. 2012 v spojení s opravným uznesením č. k. 5C/16/2011-251 zo dňa 20. 04. 2015, potvrdzuje.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“, resp. „prvostupňový súd“) rozsudkom zo dňa 12. 09. 2012 č. k. 5C/16/2011-190 (v poradí druhým rozsudkom) zamietol návrh navrhovateľov 1/ a 2/ o určenie neplatnosti Zmluvy o poskytnutí úveru „I. T.“ č. ú. XXXXX-XX, uzatvorenej medzi M., a. s., A. a navrhovateľmi 1/ a 2/ dňa 17. 06. 2005 (prvý výrok). Navrhovateľom 1/ a 2/ uložil solidárnu povinnosť nahradiť odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu trovy konania v celkovej výške 1 152,10 Eur, k rukám ich právneho zástupcu (druhý výrok).

V odôvodnení rozhodnutia okresný súd poukázal na to, že navrhovatelia 1/ a 2/ sa pôvodne domáhali určenia, že Zmluva o poskytnutí úveru „I. T.“ č. ú. XXXXX-XX zo dňa 17. 06. 2005 je neplatná. Zároveň sa domáhali i určenia neplatnosti Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z XXXXX-XX zo dňa 17. 06. 2005. Okrem toho žiadali, aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť im primerané finančné zadostučinenie vo výške 6 000,- Eur.

Okresný súd ďalej poukázal na to, že o vyššie uvedených uplatnených nárokoch navrhovateľov 1/ a 2/ pôvodne rozhodol rozsudkom č. k. 5C/16/2011-135 zo dňa 19. 10. 2011. Na základe odvolania voči uvedenému rozsudku Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 17Co/38/2012-165 zo dňa 30. 03. 2012 jeho rozsudok vo výroku, ktorým určil, že Zmluva o poskytnutí úveru je neplatná a v

súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie. Pokiaľ v uvedenom (prvom) rozsudku zamietol návrh navrhovateľov 1/ a 2/ o určenie neplatnosti Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti i návrh na primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6 000,- Eur, v týchto častiach (výrokoch) je jeho pôvodný rozsudok právoplatný, pretože tieto výroky neboli napadnuté odvolaním. Predmetom jeho aktuálneho rozhodovania preto bude už len návrh navrhovateľov 1/ a 2/, ktorým sa domáhajú určenia neplatnosti predmetnej zmluvy o poskytnutí úveru.

V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia prvostupňový súd konštatoval, že má preukázané, že medzi účastníkmi konania, konkrétne medzi navrhovateľmi 1/ a 2/ a odporcom bola dňa 17. 06. 2005 uzavretá Zmluva o poskytnutí úveru „I. T.“ č. ú. XXXXX-XX (ďalej len „zmluva o poskytnutí úveru“, resp. „zmluva o úvere“). Keďže ide o zmluvu o úvere, ktorá bola uzavretá medzi navrhovateľmi, ktorí boli v postavení spotrebiteľov, a odporcom, ktorý bol v postavení dodávateľa, zisťoval, či obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by spôsobovali hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V tejto súvislosti (rešpektujúc i právny názor vyslovený odvolacím súdom vo vyššie uvedenom zrušujúcom rozhodnutí) uviedol, že za neprijateľnú zmluvnú podmienku považuje zmluvné dojednanie podľa bodu 4.2 úverovej zmluvy v znení: „Neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy sú OP, ktorými sa riadia zmluvné strany vo veciach, ktoré nie sú osobitne upravené v tejto úverovej zmluve. V prípade zmeny OP z dôvodov tam uvedených sa za neoddeliteľnú súčasť úverovej zmluvy považujú OP, zverejnené v priestoroch pobočiek banky.“ I keď toto zmluvné dojednanie predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, v zmysle článku 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS a § 41 Občianskeho zákonníka táto neprijateľná zmluvná podmienka sama o sebe nespôsobuje neplatnosť celej spotrebiteľskej zmluvy, teda predmetnej zmluvy o úvere nakoľko táto spĺňa všetky základné náležitosti zmluvy o úvere. Túto skutočnosť nespochybnila ani Okresná prokuratúra v Žiari nad Hronom, ktorá vstúpila do tohto konania. Na základe uvedeného právneho záveru (že existencia vyššie uvedenej neprijateľnej zmluvnej podmienky nespôsobuje neplatnosť úverovej zmluvy ako celku) návrh navrhovateľov 1/, 2/ zamietol.

Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“). Odporca bol v konaní plne úspešný, a preto mu podľa uvedeného ustanovenia priznal náhradu trov konania, ktorých výšku a spôsob určenia podrobne špecifikoval v odôvodnení rozhodnutia.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podali navrhovatelia 1/, 2/ (prostredníctvom pôvodného právneho zástupcu) v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom žiadali, aby odvolací napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení odvolania vyjadrili nesúhlas so záverom okresného súdu, že i napriek tomu, že v zmluve o úvere bola konštatovaná existencia neprijateľnej zmluvnej podmienky, táto sama o sebe nespôsobuje neplatnosť celej zmluvy o úvere. Uviedli, že „naďalej trvajú na tom, že Zmluva o poskytnutí úveru ... je neplatná v celosti a to z dôvodu, že obsahuje viaceré neprijateľné podmienky (taxatívne vymedzené v žalobe), ktoré sú v rozpore s právom na ochranu spotrebiteľa.“ Nestotožňujú sa s právnym názorom okresného súdu, že „v prípade napadnutých podmienok, nejde o takú podmienku, ktorá by svojou neplatnosťou spôsobovala neplatnosť zmluvy ako celku.“ Uviedli, že „spotrebiteľské právo je výnimkou zo zásady zmluvnej slobody. Nemožno poprieť, že ide o výnimku, ktorá je dôležitá, je odôvodnená rozumnými etickými, morálnymi aj ekonomickými úvahami a v právnom poriadku má miesto.“ Pokiaľ sa okresný súd „vo svojom odôvodnení odvoláva na čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS, kde je vyjadrená požiadavka, aby spotrebiteľská zmluva bola naďalej pre strany záväzná, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“, tak v tejto súvislosti uviedli, že „majú za to, že existencia zmluvy by sa mala posudzovať na základe subjektívneho kritéria, či celková neplatnosť nie je pre spotrebiteľa výhodnejšia.“ V predmetnom prípade je zjavné, že odporca len využil ich neodbornosť (ako spotrebiteľov) a ich nízku uvedomelosť o ich právach a povinnostiach, pretože v prípade ak by po vysvetlení zistili obsah zmluvy o úvere a existenciu neprijateľných podmienok, k podpisu takejto zmluvy by nikdy nepristúpili. Uviedli, že uzavretím zmluvy o úvere a prípadným plnením jej zmluvných podmienok sa im „nedobrovoľne zmenia životné podmienky tak majetkové ako aj sociálne, čo môže smerovať až k tomu, že prídu o strechu nad hlavou a o svoju vlastnú domácnosť, a to len preto, že jedného dňa im «šikovný maklér» zaklopal na dvere a ponúkol v prípade podpisu pár dokumentov, veľa peňazí, ktoré budú pomaly v čiastkach splácať a v prípade, keď si nebudú môcť dovoliť ani túto malú splátku, takéto ich riziko je poistené a zaplatí to za nich niekto iný.“ Takto v skutočnosti vnímajú a vnímali „poskytnutie sporného úveru“. Záverom odôvodnenia odvolania uviedli, že „si dovoľujú tvrdiť, že všetky z napadnutých podmienok Zmluvy o poskytnutí úveru spôsobujú intenzívnu nerovnováhu, je možné ich kvalifikovať ako neprijateľné podmienky, sú v rozpore

s dobrými mravmi a sú podstatné tak pre plnenie zo zmluvy ako aj pre zabezpečenie zmluvného plnenia a teda nie je možné ich oddeliť od zvyšku spotrebiteľskej zmluvy.“

Odporca (prostredníctvom právneho zástupcu) v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľov žiadal, aby odvolací súd „odvolanie žalobcov v celom rozsahu zamietol“ a priznal mu „náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania“. Z uvedeného možno vyvodiť, že teda de facto žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil. V súvislosti s argumentáciou navrhovateľov uvedenou v odvolaní poukázal na to, že „je potrebné rozlišovať medzi neplatnosťou jednotlivých neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách a medzi neplatnosťou samotnej spotrebiteľskej zmluvy“. Zotrvával na už skôr vyjadrenom názore, že jednotlivé napadnuté zmluvné podmienky nie sú neprijateľnými podmienkami. Predmetná zmluva o poskytnutí úveru „obsahovala všetky podstatné náležitosti zmluvy o úvere a to označenie strán, sľub poskytnutia úveru, sľub jeho vrátenia, ďalšie základné podmienky - istinu, výšku mesačnej splátky, splatnosť, deň čerpania úveru, dátum a miesto uzavretia zmluvy, vlastnoručné podpisy strán resp. ich zástupcov.“ V tejto súvislosti uviedol, že žiadnu z týchto podstatných náležitostí navrhovateľa neoznačili za neprijateľnú zmluvnú podmienku a k tým podmienkam zmluvy, ktoré označili za neprijateľné, neuviedli v čom ovplyvňujú platnosť zmluvy ako celku a dokonca ani neuviedli aká škoda im v súvislosti s nimi vznikla. Ich tvrdenia sa obmedzili iba na všeobecné frázy, že uvedené podmienky spôsobujú „intenzívnu nerovnováhu“ a sú v rozpore s dobrými mravmi. V súvislosti s argumentáciou navrhovateľov, že neplatnosť zmluvy o úvere by bola pre nich výhodnejšia uviedol, že táto ich argumentácia „je nanajvyšš zmätočná, nakoľko v prípade vyhlásenia Zmluvy o úvere za neplatnú, by boli zmluvné strany povinné si vydať všetko, čo na základe tejto zmluvy od druhej strany získali. V takom prípade by navrhovateľa boli povinný vrátiť do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku určujúceho neplatnosť zmluvy celý poskytnutý úver, čo by v ich prípade zrejme nebolo možné, nakoľko neplatia ani zmluvné dohodnuté mesačné splátky úveru.“ Odporca poukázal i na skutočnosť, že navrhovateľa „pri podpise Zmluvy o poskytnutí úveru nemali proti zmluvným podmienkam, ktoré neskôr označili za neprijateľné, žiadne výhrady. Namietat' ich začali až v čase, keď sa ich finančná situácia zhoršila natoľko, že neboli schopní riadne poskytnutý úver ďalej splácať. Podaním žaloby sa chceli vyhnúť tak splácaniu poskytnutého úveru ako aj prípadnému výkonu záložného práva a navyše sa pokúsili zlepšiť si finančnú situáciu uplatnením nároku na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 6 000 Eur.“ Záverom uviedol, že „Zmluva o poskytnutí úveru ako celok nemôže byť v žiadnom prípade vyhlásená za neplatnú z dôvodu neplatnosti jednotlivých zmluvných podmienok, ktoré neobsahujú podstatné náležitosti zmluvy.“

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 s použitím § 156 ods. 3 O. s. p. a odvolaním napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. (v znení zákona č. 384/2008, účinného od 15. 10. 2008) odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa odseku 2 vyššie citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Po oboznámení sa s obsahom spisu i samotným napadnutým rozhodnutím odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie okresného súdu vo veci samej, ktorým zamietol návrh navrhovateľov 1/ a 2/ o určenie neplatnosti predmetnej Zmluvy o poskytnutí úveru je vecne správne. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré je dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné a presvedčivé, a teda spĺňa zákonné kritéria odôvodnenia uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p.

Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia (v súlade s citovaným ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p.) preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty navrhovateľov 1/ a 2/ uvedené v odvolaní. V prvom rade konštatuje, že právny názor prvostupňového súdu, že za neprijateľnú zmluvnú podmienku považuje (len) zmluvné dojednanie podľa bodu 4.2 úverovej zmluvy je vecne správne. Správny je i jeho následný právny záver, že i keď toto zmluvné dojednanie predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, v zmysle článku 6 ods.

1 Smernice 93/13/EHS a § 41 Občianskeho zákonníka táto neprijateľná zmluvná podmienka sama o sebe nespôsobuje neplatnosť celej zmluvy o úvere, pretože zmluva o úvere sama osebe spĺňa všetky základné zákonné (podstatné) náležitosti zmluvy o úvere a uvedená neprijateľná zmluvná podmienka žiadnym spôsobom „nedeformuje“ alebo „nemodifikuje“ samotný obsah a predmet úverovej zmluvy, t.j. inak povedané, žiadnym spôsobom neovplyvnila subjektívne práva a povinnosti, ktoré z nej vyplývajú pre účastníkov tohto záväzkového vzťahu. V tejto súvislosti sa odvolací súd stotožňuje s argumentáciou odporcu uvedenou vo vyjadrení k odvolaniu, že navrhovatelia jednak neoznačili za neprijateľnú zmluvnú podmienku žiadnu zo základných zákonných (podstatných) náležitosti zmluvy o úvere, a v prípade iných podmienok ktoré označili za neprijateľné, neuviedli v čom konkrétne ovplyvňujú platnosť úverovej zmluvy ako celku. Ich tvrdenia v tomto smere sa skutočne obmedzili iba na všeobecné frázy, že uvedené podmienky spôsobujú „intenzívnu nerovnováhu“ a sú v rozpore s dobrými mravmi.

Keďže (ako už bolo uvedené vyššie) súdom konštatovaná neprijateľná zmluvná podmienka nebola spôsobilá privodiť neplatnosť celej úverovej zmluvy, a v konaní nebol preukázaný ani iný dôvod jej neplatnosti, nakoľko spĺňa všetky základné zákonné (podstatné) náležitosti zmluvy o úvere, okresný súd rozhodol vecne správne, keď návrh navrhovateľov o určenie jej neplatnosti zamietol. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok okresného súdu vo veci samej podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Navrhovatelia napadli odvolaním rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, teda de facto i v súvisiacom výroku o trovách konania. Pretože odvolací súd je (podľa § 212 ods. 1 O. s. p.) rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný i v prípade odvolania do výroku o trovách konania a navrhovatelia v odvolaní nenamietali, resp. nespochybnili správnosť výpočtu trov konania priznaných odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu, odvolací súd sa týmto aspektom (výškou priznaných trov konania) nezaoberal. Skúmal len to, či na strane odporcu a vedľajšieho účastníka existoval procesnoprávny dôvod (základ) na priznanie trov konania.

Z ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. V tomto prípade je nesporné, že odporca a vedľajší účastník na strane odporcu boli v konaní plne úspešní a preto okresný súd postupoval vecne správne, keď im v súlade s citovaným ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p. priznal náhradu účelne vynaložených trov konania. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že navrhovatelia neuviedli žiadne konkrétne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by boli relevantným dôvodom na to, aby úspešnému odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhrada trov konania nebola výnimočne priznaná (§ 150 ods. 1 O. s. p.).

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu i vo výroku o trovách konania.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 224 ods. 1, v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.. Odporca bol v tomto odvolacom konaní úspešný a preto mu podľa vyššie citovaných ustanovení vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Trovy odvolacieho konania si však nevyčísľil (§ 151 ods. 1 O. s. p.) a ich vznik nemal odvolací súd preukázaný ani zo spisu (§ 151 ods. 2 O. s. p.) a preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.